

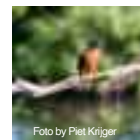
Landschapsplan De Batouwe

Commissie Natuur en Landschap

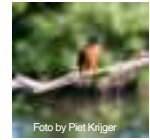
Voorjaar 2024

Inhoudsopgave

INLEIDING	2
DOEL VAN DIT PLAN.	3
MISSIE CNL	3
IDENTITEIT VAN DE BAAN	4
BAANONTWIKKELING EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN	5
AANPAK PER LANDSCHAPSELEMENT	7
CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	10
INVENTARISATIE ACTUELE SITUATIE	11
DE PERENLUS	11
DE APPELLUS	14
DE KERSENLUS	16
BIJLAGEN	19
BIJLAGE 1. KAARTEN PER HOLE MET TE MAAIEN RUIGTEN	20
BIJLAGE 2. MAAI-PROTOCOL AANTAL M ²	27
BIJLAGE 3: ONDERHOUDSSCHEMA BIJ DIT PLAN.	28
BIJLAGE 4: VLINDERSTROKEN	29
BIJLAGE 5: BOSSCHAGES	32
BIJLAGE 6: OVERZICHT INHEEMSE STRUIKEN EN BOMEN	33

LANDSCHAPSPLAN 2024

VAN DE

COMMISSIE NATUUR EN LANDSCHAP

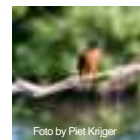

INLEIDING

Ruim 30 jaar geleden werd onze golfbaan aangelegd. Het was toen een tamelijk open vlakte en daarom werden er veel bomen en struiken geplant. Inmiddels zijn we ruim 30 jaar verder en is de baan volwassengeworden. Dat levert nu fraaie ver- en doorzichten met grote solitaire bomen, veel bospercelen en vogelbosjes, afgewisseld met prachtige waterpartijen. Maar ook veel ruigtes met voornamelijk braam en brandnetel en naar de fairway oprukkende bosschages. Daarbij staan in veel bospercelen de bomen erg dicht op elkaar en zijn die bovendien vaak van dezelfde leeftijd.

Wanneer we alles nu verder zijn gang laten gaan, dan zal de baan steeds meer dichtgroeien en zullen openheid en variatie in het landschap verder teruglopen.

De commissie Natuur & Landschap meent dat het tijd is om onze golfbaan te herijken en vast te leggen hoe we onze golfbaan eruit willen laten zien en welke stappen daartoe genomen moeten gaan worden.

Doel van dit plan.

Dit plan willen we gebruiken als richting en toetsingskader voor beslissingen inzake onderhoud en herstel van onze 30-jaar oude baan. Daarbij willen we vastleggen welk type baan we zijn en welke stappen er genomen moeten worden om dat in de komende jaren te bereiken en wat we daarvoor moeten herstellen.

Daarnaast zal er ook een jaarlijks onderhoudsplan worden vastgelegd, dat moet zorgen voor de continuïteit in dat beheer.

Bij dit alles streven we niet alleen naar het behoud van het karakter van onze baan, maar ook naar een zo gevarieerd mogelijke natuur waarin we onze golfsport zullen beoefenen.

Van de oppervlakte van een gemiddelde golfbaan wordt maar ongeveer de helft gebruikt voor het golfspel zelf. Die andere helft biedt dus volop kans voor meer natuur. De NGF geeft steeds duidelijker aan dat we als golfbaan die kansen ook echt moeten gaan benutten.

Missie CNL

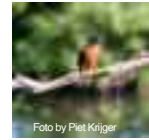
De leden van de commissie Natuur & Landschap zijn allen golfers, die streven naar een zo duurzaam mogelijk beoefenen van onze sport. Daarbij is de natuurlijke omgeving waarin we die beoefenen enorm belangrijk.

De commissie Natuur en Landschap heeft als missie om de bestaande grote mate van verscheidenheid op onze golfbaan in zowel flora als fauna te behouden en waar mogelijk te versterken en onze kennis en ervaring daarover te delen met de leden van de golfvereniging en de beheerders.

We doen dit onder meer door elk jaar inventarisaties in de baan uit te voeren met ondersteuning van externe experts. Zo tellen we vogels, paddenstoelen, bijzondere planten, vissen en amfibieën, vlinders en libellen etc.

Karin Verspuij en Art Alblas tijdens inventarisaties van vlinders en libellen en van vissen en amfibieën

Naast die inventarisaties is er binnen de CNL-commissie ook een groep actievelingen die tweemaal per maand de greenkeepers ondersteunen met zaken als schoonhouden van heggen, verwijderen brandnetels, maaien van distelvelden etc.

Identiteit van de baan

Het Batouwe golfcomplex is een uitdagende baan in een natuurlijke omgeving waar veel mensen, dieren en planten zich thuis voelen. Daarbij is de locatie van onze golfbaan uniek: op bijna alle holes ervaar je nauwelijks geluid vanuit de omgevingen zijn er voor de nabije toekomst ook geen directe bedreigingen in de vorm van mogelijke uitbreidingen van industrieterreinen, spoorwegen, woonwijken etc.

Voeg bij die unieke ligging de grote mate van variatie met bos, waterpartijen, ruigtes en vergezichten en we hebben alles in huis om tot een prachtige natuurlijke golfbaan te komen.

Maar wat zijn de typische elementen die bij onze baan horen?

De baan ligt in de Betuwe tussen de twee grote rivieren de Waal en de Lek in het Nationaal Landschap Rivierengebied: het fruitteeltgebied van Nederland. De ondergrond van onze baan is klei.

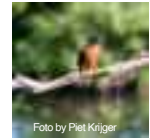
Veel elementen die bij het Betuwse landschap horen, kennen we ook op onze golfbaan, zoals de vele knotwilgen en fruitbomen.

Typische kenmerken van onze baan zijn:

- Veel doorzichten en vergezichten vanaf bijna alle holes
- Slingerpaden met hagen, die je door de baan heen leiden
- Fruitbomen, waarnaar ook de verschillende lussen zijn genoemd
- Veel waterpartijen, diep en ondiep
- Knotwilgen
- Solitaire bomen en bomengroepen
- Bosschages langs de fairways
- Dichte bospercelen (ook wel vogelbos of geriefhoutbos genoemd)
- Bloemrijke stroken
- Verruigde gebiedjes

Dit alles op een licht golvend terrein in een fantastisch rustige omgeving. De elementen water, door- en vergezichten, slingerpaden en heggen met solitaire bomen en bomengroepen komen veel overeen met de Engelselandschapstijl.

Typisch Betuws is de vette klei als ondergrond in combinatie met fruitbomen, knotwilgen en heggen. Heggen die altijd als windsingels om fruitpercelen worden geplaatst.

De commissie Natuur & Landschap stelt voor de baante karakteriseren als:

PARKLANDSCHAPSBAAN IN BETUWSE STIJL

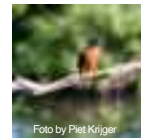
Slingerende paden met veldesdoorn hagen

Baanontwikkeling en maatschappelijke ontwikkelingen

Nu de baan inmiddels meer dan dertig jaar oud is, zijn er grote veranderingen in vergelijking met de eerste opzet. Veel bomen en bomengroepen zijn volwassengeworden, wat kan leiden tot ongewenste concurrentie en onsdwingt tot het maken van keuzes. De vele ruigtes buiten de fairway zijn somszo verdicht dat het alleen maar braam en brandnetel oplevert. Eensaangelegdevlinderstroken zijn veelal overwoekerd of vergrast.

De bossen zijn inmiddels zo dicht gegroeid, dat er veel lange smalle bomen staan met alleen bovenin nog wat blad, terwijl onder in die bossen nauwelijks nog licht valt. Sommige struikachtige bosjes groeien steeds verder de baan in.

Bij de inventarisaties die CNL elk jaar met externe deskundigen doet, is ook door die externe partijen aangegevendat aangepast beheer in veel van die gebiedjes noodzakelijk is. Dit om verder dichtgroeien van de baan te voorkomen en een positieve bijdrage te kunnen leveren aan meer biodiversiteit.

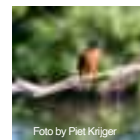

De druk op de schaarse hoeveelheid grond is in Nederland steeds groter aan het worden. Daarbij wordt ook weleens kritisch naar golfbanen gekeken, omdat relatief gezien een gering aantal sporters gebruik maakt van veel van die grond. Echter, van een gemiddelde golfbaan wordt minder dan de helft gebruikt voor het golfspel: de rest is natuur met veel kansen op een grote biodiversiteit en met capaciteit om CO₂ vast te leggen. Verder is sprake van een trend om natuurlijke gebieden zo natuurlijk mogelijk te beheren met zo min mogelijk chemische bestrijdingsmiddelen. Ook is duidelijk dat we waar mogelijk iets moeten doen aan de sterk afgenomen biodiversiteit.

De NGF benadrukt dan ook steeds meer dat het een maatschappelijke verantwoordelijkheid van de golfbanen zelf is om in beleid rekening te houden met bovengenoemde factoren. Immers met de totale oppervlakte van alle golfbanen samen hebben we veel mogelijkheden om een groot verschil te maken voor wat betreft de biodiversiteit in Nederland.

De commissie Natuur & Landschap stelt voor om deze bovengenoemde ontwikkelingen als uitgangspunt te nemen bij het herstelplan van onze baan. Laten we dus bij de ingrepen tot het herstel van onze baan zoveel mogelijk rekening houden met mogelijkheden tot het vergroten van de biodiversiteit.

AANPAK PERLANDSCHAPSELEMENT

- Doorzichten en vergezichten

Op bijna alle fairways op onze baan beleef je een open landschap met doorzichten naar vaak meerdere andere fairways en vergezichten. Bijna Nergens beleef je een “ingesloten” gevoel. Uitzonderingen daarop, met een meer besloten karakter, zijn Kersen-1, Kersen-7, Kersen-8 en Appel-9.

Om die open identiteit van de baan te behouden adviseren wij om meer doorkijkjes te creëren op verschillende plekken. Zo kan bijvoorbeeld op Appel-9 een doorkijk richting clubhuis gerealiseerd worden voor een meer open karakter van deze hole. Ook tussen Kersen-1 en Kersen-2 zou een opening vanaf Kersen-7 tot aan de dubbel green van Kersen-4/kersen-6 een prachtige doorkijk opleveren. Hetzelfde geldt voor een opening in de oeverbegroeiing links vlak voor de green van Appel-2 naar de bruggetjes op de perenlus. Deze ingrepen zullen het open karakter van de baan verder vergroten.

- Dichte bossen

Veel van de bospercelen zijn in dezelfde tijd aangeplant en bestaan daardoor nu vooral uit dunne sprietten met vaak alleen bovenin wat blad. Hier kan de komende jaren duidelijk uitdunning plaatsvinden. De te kappen bomen blesse in het najaar waarbij er dan zoveel mogelijk soorten kunnen worden behouden. De struiken aan de buitenzijden van de dichte bossen, die teveel de baan inkomen, kunnen verwijderd worden. Ook is het aan te raden op enkele plekken zo min mogelijk in te grijpen in de natuur. Dankan bijvoorbeeld op het eiland tussen Peren-5 en Peren-6.

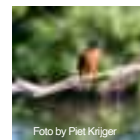
- Bosschages of vogelbosjes

Dit zijn meestal dichtere bosjes met lager blijvende bomen en struiken. Voorbeeld is het vogelbosje rechts van de rode tee bij Kersen-6. Bij dit type bosje zullen eens in de vijf a zes jaar de grotere en hogere bomen eruit gezaagd moeten worden. Ook de struiken aan de buitenkant moeten eens in de paar jaar afgezaagd worden. Deze groeien weer gewoon uit en we voorkomen daarmee dat deze vogelbosjes steeds verder de baan in groeien. Soorten om aan te planten in vogelbosjes zijn vlier / Inheemse vogelkers / wilde liguster / krent / meidoorn / Gelderseroos / ribes / wilde kamperfoelie / wilde appel.

- Solitaire bomen

Er zijn heel veel bomen aangeplant bij de aanleg van onze baan. Nu zien we situaties waarbij we keuzes moeten gaan maken wat we met sommige van die bomen of boomgroepen willen. Een mooi voorbeeld is de Plataan aan de waterkant rechts op weg naar de Kersen afslag. Daaronder staan fraaie kweeperen, maar die hebben met de steeds verder uitdijende Plataan straks geen kans meer. Verder zie je bijvoorbeeld dat op een aantal plaatsen de oorspronkelijke fruitboompjes al helemaal opgegeten worden door het oprukkende bos.

Op meerdere plekken in de baan zullen we dus keuzes moeten maken welke bomen we willen behouden en waar we bomen willen verwijderen.

- Knotwilgen

De Batouwe kent veel knotwilgen. Deze vormen vaak een biotoop op zich en zijn bovendien nestelplaatsen voor sommige vogels. Dat is ook reden waarom deze knotwilgen tegenwoordig niet meer allemaal tegelijk geknot worden, maar om en om. Het knotten van de wilgen kan om de twee à drie jaar gebeuren.

- Hagen

Typerend zijn op onze baan de hagen waarbij je van hole naar hole geleid wordt. In deze veldesdoorn hagen groeien inmiddels allerlei andere soorten, zoals vlier, essen en cornus. Ten opzichte van het weidse omringende landschapen de variatie aan bomen en struiken is het juist mooi om die hagen strak en recht te houden. De doe-groep van commissie Natuur & Landschap dit jaar gestart met het verwijderen van “vreemde” soorten en ondergroei van brandnetels, bramen en ander onkruid uit deze hagen. Dit is dus jaarlijks onderhoud.

- Ruigtes

Enkele gebieden op de baan zijn inmiddels verregaand verruigd. Voorbeeld is links en rechts van het pad van Peren-1 naar de t-box van Peren-2. Dit is niet perse heel slecht voor de biodiversiteit, maar in dit tempo leidt het wel tot monoculturen met braamen brandnetel. Er zal meer verscheidenheid in die ruigtes komen, wanneer de ergste stukken 2x per jaar gemaaid en afgevoerd worden. Dat kan met een klepelmaaier die ook direct het geklepelde materiaal wegvangt.

Het verdient de voorkeur om dan niet alle ruigtes in een keer weg te maaien, maar steeds een stuk aan te pakken en stukken te laten staan. Ook dit is jaarlijks onderhoud.

- Vlinder- of bloemenstroken en boomgaardjes

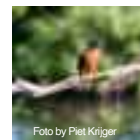
Deze bloemrijke stroken zouden tweemaal per jaar gemaaid moeten worden met bij voorkeur een vingerbalk. In ieder geval niet klepelen en het maaisel wel afvoeren.

De grond onder bloemrijke stroken moet zo min mogelijk geroerd worden. Wel kan op sommige stukken in het najaar de grond wat open geharkt worden om daarnabij te zaaien. Ook hier geldt: niet alles in een keer helemaal afmaaien, maar telkens een stukje, zodat er begroeiingen met verschillende hoogtes ontstaan. Zie bijlage voor de bloemen- en vlinderstroken.

- Ondiepwater

Hiermee bedoelen we de paddenpoel op Appel-5 en de wadi op Peren-9. Deze verdienen speciale aandacht, aangezien het gebiedjes zijn met in potentie veel mogelijkheden voor biodiversiteit. Doen we hier geen onderhoud, dan groeien deze poelen binnen enkele jaren

volledig dicht en wordt het bos. Daarom eens in de 5 jaar gedeeltelijk uitbaggeren met een graafmachine. Verder zullen we de ingroei van de grote lisdodde moeten beperken en deze regelmatig verwijderen. Dan kan door zeer met de hand uit te trekken of door ze onder water af te maaien met een zeis. Behoort ook tot jaarlijks onderhoud.

Let op: in de wadi groeit een exoot, die zich makkelijk kan verspreiden. Deze crassule helmsii stond verleden jaar nog in een klein hoekje van die wadi, maar zit nu overal in een dikke laag over de gehele oppervlakte. Deze soort verstikt alle inheemse flora en -fauna en zorgt voor verstopping van watergangen. Om verspreiding over de gehele Batouwe te voorkomen wordt overwogen deze wadi geheel af te graven.

- Waterkanten

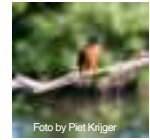
Bij rietwallen nooit in een keer alles tegelijk afmaaien en zeker in de winter hier en daar riet laten staan. In dat riet worden in de zomer veel eitjes gelegd bij afmaaien komen die dus niet uit.

Mooi zou zijn wanneer we op enkele plekken meerjarig riet kunnen creëren: dat komt ten goede aan met name de grote karekiet, die we ooit wel hadden op onze baan. Samen met greenkeeping enkele plekken uitzoeken die daarvoor geschikt zijn.

Verder komen op randen aan de waterkant veel verschillende soorten planten en bloemen voor. Ook hier geldt dat niet alles in één keer weggemaaid moet worden en dat er niet te vaak gemaaid hoeft te worden.

- Nieuwe gebiedjes

In het najaar 2023 hebben enkele leden van CNL in een cursus van de NGF bekeken welke extra opties er zijn om nieuwe natuurgebiedjes te creëren op onze baan. Dat soort gebiedjes moet het liefst op het zuiden of zuidwesten liggen en diep genoeg zijn, zo'n 6 à 12 meter. Je kan dan een vlinderstrook of een wat hogere rough laten overgaan via struiken naar wat lager blijvende bomen. Deze opties zijn er aan het einde van het eerste rechte fairway stuk van Peren-2 en op driekwart van Appel-1 rechts.

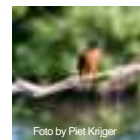
CONCLUSIESEN AANBEVELINGEN

- Benoemde identiteit die bij de baan past door te kiezen voor de typering van parklandschapsbaan in Betuwse stijl.
- Aanpassing in beheer en onderhoud van de vele ruigtes door 1x of 2x per jaar te maaien en af te voeren. In de bijlage hebben we deze gebiedjes inclusief de oppervlaktes in kaart gebracht. De focus van beheer en onderhoud richt zich nu vooral op de 45% speelgebied (wat op zich logisch lijkt) en wat te weinig op de landschappelijke aspecten en op de mogelijkheden tot verdere vergroting van verscheidenheid in fauna en flora.
- Uitdunning van dichte monotone bossen, die nu ecologisch ook weinig waarde hebben en eventueel aanplant van lage struiken aan de zonzijden als overgang naar de achterliggende bosgebieden.
- Creëer waar mogelijk nieuwe natuurgebiedjes.
- Aangepast beheer vraagt ook om andere middelen. Wij gaan ervan uit dat die middelen aan de greenkeeperster beschikking worden gesteld, zodat mede daarmee de unieke kenmerken van onze baan behouden en versterkt kunnen worden. Bijna essentieel is daarbij een vingerbalk en tweemaal per jaar de inhuur van een klepelmachine die het gemaaid direct afvoert.
*een alternatief voor aangepast beheer is begrazing door schapen, zoals inmiddels al op vele golfbanen wordt toegepast. Dat kan op onze baan op vele gebiedjes toegepast worden.

Voorjaar 2024

De Commissie Natuur en Landschap

INVENTARISATIE ACTUELESITUATIE

Eind 2022 hebben we als commissie Natuur & Landschap drie uitgebreide rondes gemaakt over de drie verschillende lussen. We leggen hierbij een plan voor met mogelijke landschappelijke aanpassingen en aangepast beheer en onderhoud.

Dit plan levert bouwstenen voor een herinrichting die passen bij de combinatie golfsport, natuur en landschap.

De vragen die wij ons bij de rondgang hebben gesteld zijn:

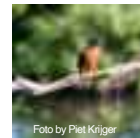
- Waar en hoe kan de identiteit van de parklandschapsbaan in Betuwse stijl worden versterkt?
- Waar en hoe kunnen we de biodiversiteit verder versterken?

Per hole hebben we aangegeven wat er zou moeten worden aangepakt. Dit komt in de volgende hoofdstukken aan de orde. Ook hebben we een inventarisatie gemaakt van de oppervlakten die anders beheerd zouden moeten worden (zie de bijlagen).

De Perenlus

Hole P1:

- Links van de geel/witte teebox oogt het erg rommelig en is het geen aantrekkelijk aanzicht voor de entree van onze golfbaan; 2 x per jaar maaien en afvoeren en zo mogelijk inzaaien met bloemenmengsel, of het aanleggen van een Struweelhaag of een kleine Perengaard.
- Verleng het lage deel van de haag rechtsvoor met ongeveer 10 meter naar rechts; hierdoor ontstaat een beter zicht op afzwaaiende ballen vanaf wit/geel.
- Het bos tussen P1 en green P8 ontdoen van de zaailingen en deze ruigte 1 x per jaar maaien en afvoeren.
- Het heuveltje met de Amerikaanse eik links van het pad naar P2 is erg mooi. De ondergroei met bramen is te veel verwilderd en doet afbreuk aan het heuveltje. Ook dit gebied 2x per jaar te maaien en afvoeren en zo gezond houden.
- Rechts van de green een paarskleurende fijnbladige es (*fraxinus raywood flame*) plaatsen, mede ter vervanging van de door de storm gesneuvelde boom.
- Voor de heuvel links van green P1 en dus achter de green van P5 geldt hetzelfde tot en met het pad dat naar P2 voert. Twee keer per jaar maaien en afvoeren.
- Zoals we op de Appellus een appelgaardje hebben en op de Kersenlus een kersentuin zou je dit gebied als een perengaard moeten benaderen.
- De verwilderde begroeiing op deze heuvels duidt op een hoog stikstofgehalte (is hier slib gestort?)

Hole P2:

- Wanneer de wit/gele teebox naar links wordt verzet ontstaat een betere view op de hole, ook speltechnisch beter.
- De driehoek links van de blauw/rode afslagplaatsen 1 x per jaar maaien en afvoeren
- Voorbij de dog leg aan de bosrand links de brandnetels één tot twee meter wegmaaien.
- Het heuveltje achter de green P22 x per jaar maaien en afvoeren en een dode boom verwijderen of vervangen. Eventueel het heuveltje wat verhogen met grond en bloemrijk mengselerin (zie hierna bij P4).

Hole P3:

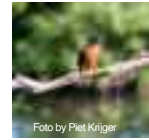
- De bosrand langs het laantje met appelbomen is in de loop der jaren te ver naar voren gekomen; dit terugdringen om zo ook de appelbomen ruimte te geven en beter tot hun recht te laten komen.

Hole P4:

- Links van de blauw/rode teebox de hoek van het bos aldaar schuin laten weglopen hetgeen een mooier landschappelijk zicht geeft vanaf de wit/gele tees.
- De sloot meteen links van blauw/rood uitbreiden naar voren, waardoor de hole spannender wordt, zeker ook in combinatie met het schuin laten weglopen van het bos ervoor. De grond gebruiken om het heuveltje achter de green van P2 te verhogen.
- De onderste tak van de eik aan het eind van het bos rechts van de blauw/rode afslag verwijderen.
- De ruigte links van de fairway maaien en als semi-rough behandelen voor een betere parkbeleving.
- Links voorbij de fairway bunker het middelste boompje (Notenboom) weghalen, zodat de solitaire Amerikaanse eik beter uitkomt.
- Het gebiedje achter de green van P4 ziet er armoedig uit. Twee keer per jaar maaien en afvoeren en zo mogelijk hier een solitaire boom plaatsen.

Hole P5:

- Links achter de wit/gele teebox de Meidoorn verwijderen.
- De hoek schuin rechts maaien en openhouden.
- Ruigte rechts van de green 2 x per jaar maaien en afvoeren.

Hole P6:

- De knotwilgen aan het eind van de waterpartij links zijn al vaak onderwerp van gesprek geweest. Inmiddels hebben we tijdens de schouw voor dit plan al meerdere soortgelijke situaties waargenomen. De wilgen knotten en het opschot eronder verwijderen is prima, maar het zou een verstoring van het beeld zijn om ze weg te halen. Eventueel kan de penalty area ter plaatse worden doorgetrokken.
- De ruigten rechts voorbij het water, dus ter hoogte van de wit/gele teebox P8 en dan helemaal door naar de green van P6 zou grotendeels meer als park onderhouden kunnen worden door het als semi-rough te maaien.
- Aanplant van mooie solitaire boom aan de rechterkant ter hoogte van de teebox van Peren-8.

Hole P7:

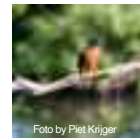
- Ruigte rechts zoals hiervoor gesteld kort houden, zeker rechts van de green van P7. De pruimenbomen ter plaatse hebben nu zoveel concurrentie van de ondergroei, dat ze dood dreigen te gaan; waar nodig dit pruimengaardje vernieuwen.
- Links van de green P7 de ondergroei eveneens kort houden.
- Het gebied achter de green van P7 tot in de rand van het bos is ook zo'n ideaal stuk voor schapen; schapen op al dat terrein is veel goedkoper dan maaien en afvoeren.

Hole P8:

- De ruigte direct rechts voor de wit/gele afslagplaats opschonen, zodat een mooi doorkijkje ontstaat. Ter plaatse alleen twee of drie knotwilgen.
- Aan de rechterkant van de fairway drie Italiaanse populieren planten (staan ook al aan de linkerzijde). Op den duur kunnen dan de twee wilgen weg.
- Het eerste stuk onder de bomen aan de linkerkant van de green van Peren-8 kort houden als zijnde semi-rough.

Hole P9:

- De driehoek rechts van de afslagplaats opschonen.
- De wadi 1 x per jaar maaien en afvoeren en rietstengels verwijderen.
- Bunker verplaatsen naar links onderaan de heuvel en vrijkomende grond gebruiken om oude bunker dicht te gooien of de oude bunker verlengen richting afslagplaatsen, zodat ze veel dreigender wordt.
- Links van de fairway ter hoogte van afslag A2 2x per jaar maaien en afvoeren.

De Appellus

Hole A1:

- De aarden wal aan het eind van de pitching area een natuurlijker vorm geven met meer glooiing (ook makkelijker te maaien).
- De heuvel links daarvan tussen P9 en A1 wat doortrekken tot langs de wal, waartussen dan het pad loopt. Links van het pad kan een haag van veldesdoorn worden geplant en verderop richting tee-boxen een appellaantje of enkele appelbomen.
- Een alternatief is om op die glooiing ook een paar appelboompjes te plaatsen.
- Op circa 20 meter voorbij de 100 m paal een waterpartij aanleggen die als beekje naar rechts laten weglopen naar het water links van het bruggetje van A8.
- De vlinderstrook rechts langs de bosrand tussen 150 en 100 m palen 1 x per jaar maaien en afvoeren.
- De ruigte links ter hoogte van afslagplaatsen A2 1 x per jaar maaien en afvoeren.

Hole A2:

- Links voorbij de tweede bunker het opschot langs het water verwijderen, waardoor je een erg mooie doorkijk krijgt naar de bruggetjes van P8 en P6

Hole A3:

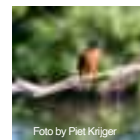
- De ruigte links van de wit/gele teebox 1 x per jaar maaien en afvoeren • De Vlieren links van de blauw/rode teebox kunnen weg. Passendaarniet.
- Ruigte links van de green 2 x per jaar maaien en afvoeren.
- De kopse kanten van dit bosperceel uitdunnen, zodat afzwaaiende ballen nog gevonden kunnen worden.

Hole A4:

- Ook hier de Vlieren verwijderen rechts van de fairway A4 en de green van A2.

Hole A5:

- Appelgaardje rechts van rode tee 2x per jaar maaien en af te voeren. Ook nieuwe appelboom aanplanten en braam bestrijden die daar steeds verder woekert.

- Links van wit/gele teebox de witte moerbeï meer ruimte geven waardoor ook een licht doorkijkje naar het achterliggende landschap ontstaat. Eik achter rechter moerbeï verwijderen, zodat deze moerbeï meer in evenwicht kan komen.
- Verderop links het opschot verwijderen en het opdringende bos wat terugbrengen, zodat de paddepoel beter in beeld komt.
- Vanaf de witte tee tot en met de blauwe tee, de vlinderstroken links herstellen en bijhouden. Gebied eenmaal per jaar maaien en afvoeren.
- Het opschot rondom de paddepoel verwijderen en de rietstengels en lisdodde regelmatig uit de paddepoel verwijderen. Anders groeit de poel geheel dicht.
- Vanaf de paddepoel tot de eerste grote boom (een Catalpa) eveneens opschonen en vlinderstrook herstellen en eveneens eenmaal per jaar maaien en afvoeren.
- Voor de green rechts aan het water het cornus-achtig opschot verwijderen en ruimte maken voor een solitaire knotwilg.

Hole A6:

- Links achter de wit/gele teebox de ruigte 2 x per jaar maaien en afvoeren.
- Wat rode waterlelies in het water plaatsen, eventueel gestekt vanuit water bij P5.
- Heuvel rechts van blauw/rode teebox ook 2x per jaar maaien en afvoeren.
- De vlieren achteraan rechts verwijderen en eventueel een appelboompje erbij.
- Ook de ruigestrook daarachter 1 x per jaar maaien en afvoeren.
- De haag van veldesdoorn langs het pad naar afslag A7 aanvullen en draad erin.

Hole A7:

- Langs het pad vanaf de green van A7 richting A8 en ter hoogte van de wit/gele tee van K4 opschot links verwijderen voor doorkijk en het in beeld brengen van water.
- Verderop in het bos ter hoogte van de green van K3 zijn de essendood. Daar een paar bomen plaatsen om het gat op te vullen, liefst een beuk, waardoor je ook minder ondergroei krijgt.

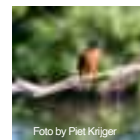
Hole A8:

- De vanaf links lopende lijn knotwilgen rondom de green doortrekken.

Hole A9:

- Doorkijk realiseren vanaf de geel / blauwe tees schuin richting clubhuis; daarbij de hazelaars en enkele solitaire bomen laten staan; hierdoor ontstaat een transparante doorkijk.
- De ondergroei langs de rechterkant van de baan is verwilderd en te ver opgerukt. Die ondergroei verwijderen tot aan de eerste, oorspronkelijke boomgrens. Dan komen ook de bomen op de heuvel (Lijsterbes en Meelbes) beter tot hun recht.
- Het bos rechts kent weinig leeftijdsvariatie en zaailingen en bomen beginnen elkaar te verdringen. Dit bos komende jaren uitdunnen.
- Het bos links richting hole K3 is een mooi populierenbos; daar hoeft alleen de ondergroei, direct grenzend aan de fairway te worden teruggedrongen.
- Achter de green van A9 op linkerkant van de heuvel enkele struiken planten voor insecten en vlinders. Aan de rechterkant op de heuvel vlinderstrook creëren. Op die manier wordt A9 een prachtige closing hole.

De Kersenlus

Hole K1:

- Insectenhotel bij de gele afslag verplaatsen naar linkerkant fairway ter hoogte van de blauw/rode tee. Die ruigte daar moet dan nog kort gemaaid worden en liefst ook het opdringende bosschageiets terugsnijden. Vervolgens frees erover en in het voorjaar nogmaals, waarna het ingezaaid kan worden met een inheems bloemenmengsel.
- De bosschages beginnen zowel links als rechts zo ver op te rukken dat de kleine vruchtenboompjes in het gedrang komen en ook minder mooi in beeld zijn.
- Heel de ondergroei tussen K1 en K7 tussen de 150 m en 100 m palen verwijderen en zo een meer open karakter verkrijgen.
- De doorgang naar K7 ter hoogte van de 150 m paal aan beide zijden vergroten, zodat de solitaire bomen ter plaatse beter tot hun recht komen. Klein grut en één à twee eikenbomen er tussenuit halen. Misschien één Eik erbij voor balans.
- Schuin tegenover deze doorgang ook zo'n doorgang creëren tussen K1 en K2, zodanig dat vanaf K7 en K1 een doorkijkje ontstaat naar K4 en K6.
- Achter de green van K1 een mooie beeldbepalende boom plaatsen, bijvoorbeeld een Rode Beuk (de *Fagus Sylvatica*).
- Ruigte achter en opzij van de green 2 x per jaar maaien / afvoeren.

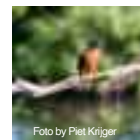

Hole K2:

- Zoals bij hole 1 opgemerkt aan de linkerkant een doorgang maken naar K1. Dit is ook landingsgebied voor wat kortere slagen; ook voor het golfspel bevorderlijk.
- Ondergroei rechter bosschage verwijderen voor een mooie doorkijk naar K4
- De berken links voor de green meer ruimte geven zodat ze beter tot hun recht komen.
- Halverwege de fairway links op de heuvel ook een trio aan berkenbomen planten
- Achter de green de ondergroei van de bosschage verwijderen zodat een doorkijk ontstaat naar het clubhuis en de (dan bloemrijke) green van A9.

Hole K3:

- De ruigte links van de vooruitgeschoven Pruimenafslag 2x per jaar kort maaien en maaisel afvoeren. Anders krijgen distels te veel de overhand.

- Het laantje links aan het einde dat naar fairway A9 voert, zou wat meer licht kunnen krijgen. Komen de Hazelaarsook beter tot hun recht.
- De vruchtbomen rechtsachter de green komen niet goed uit de verf. Een mooie solitaire boom zou hier beter staan, bijvoorbeeld een Amerikaanse Tulpenboom (*Liriodendron tulipifera*).

Hole K4:

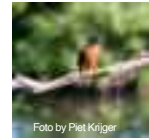
- De veldesdoorn hagen opschonen. Er groeien veel andersoortige bomen doorheen en die gaan de hagen verdringen. Dit geldt ook voor de andere veldesdoorn hagen op de Batouwe.
- De ruigte schuin achter de wit/gele afslagplaats aanpakken en eventueel ook voorzien van lage struiken.
- De wilgen die langs de rechterkant van de fairway staan aan de waterrand van de vijver tussen K3 en K4 weghalen. Dan komt de achterliggende heuvel met treurwilgen en andere bomen beter in zicht en kun je ook je bal beter volgen.
- Het opschot bij het water waar de treurwilgen staan verwijderen, waardoor het achterliggende water mooi in beeld komt en doorkijkje van de ene naar de andere hole wordt gerealiseerd.
- Voorbij de dogleg links langshet water het opschot tussen de knotwilgen verwijderen en verderop de ruigtes 2x per jaar maaien en afvoeren.
- Het hoekje links naar de afslag van K5 met die paar boompjes is erg rommelig. Een paar van de kleine boompjes weghalen.

Hole K5:

- Meteen rechts naast het bruggetje naar de wit/gele tee staat een boompje in de oever. Weghalen.
- Het bos tussen fairway K5 en K6 is een mooie biotoop voor vogels en een stepping stone. Dicht laten en alleen wat hoge bomen verwijderen.
- De ruigte op de heuvel links tussen K5 en A7 2x per jaar maaien en afvoeren.

Hole K6:

- Links van de witte tee nog een knotwilg bijplaatsen.
- De ruigte links voor de gele en links van de blauwe tee 2x per jaar maaien en afvoeren. Hier groeien zeldzame planten, zoals de bijenorchis die anders overwoekerd worden.
- De struiken verderop langshet water belemmeren het uitzicht naar de heuvel erachter. Kunnen weg, wat een mooiere landschappelijke doorkijk geeft.
- Links van de green is de Kersentuin. Daar wat looppaden aanbrengen door korter gemaaid gras.

Hole K7:

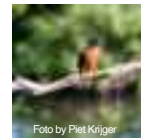
- Zie ook bij opmerkingen K1. Ondergroei rechts vanaf begin tot de doorgang verderop verwijderen.
- De doorgang rechts verbreden en zorgen dat de Platanen ruimte krijgen en zo mooier in beeld zijn
- Rechts van de vijver voor de green van K7 mag het bos schuin naar rechts weglopen, zodat de hoek met solitaire bomen rechts aan de overkant mooier uitkomt. Jezou zelfs een looppad rechts van de waterpartij voor de green van K9 kunnen maken
- Links voor de green rondom de boom als semi rough onderhouden.

Hole K8:

- De grote boom rechts is echt beeldbepalend en een belangrijke factor in het spel. Zo lang mogelijk laten staan
- Het driehoekige gebied rechts van K8 en afslag K9: De ondergroei in de hoek verwijderen. Dat geeft een mooi doorkijkje en zorgt dat je een afzwaaiende bal makkelijker kunt vinden en nog spelen. Wel de Hazelaar laten staan.

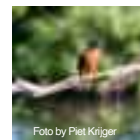
Hole K9:

- De rest van de driehoek rechts van de afslagplaatsen na opvulling egaliseren en met gras inzaaien. Een afscheiding van struiken maken met de opslagplaats ernaast.
- De bosschagelinks vlak voor de weg terugbrengen om zicht op de heuvel erachter te vergroten en "tunnelvisie" vanaf wit/geel wat te verminderen. Omdat de begroeiing steeds verder naar binnen is gekomen ontbreekt ook het volledige zicht op de bunker halverwege links.
- Ruigte links van de green 2 x per jaar maaien en afvoeren. Liefst bloemenrijk mengsel inzaaien.

BIJLAGEN

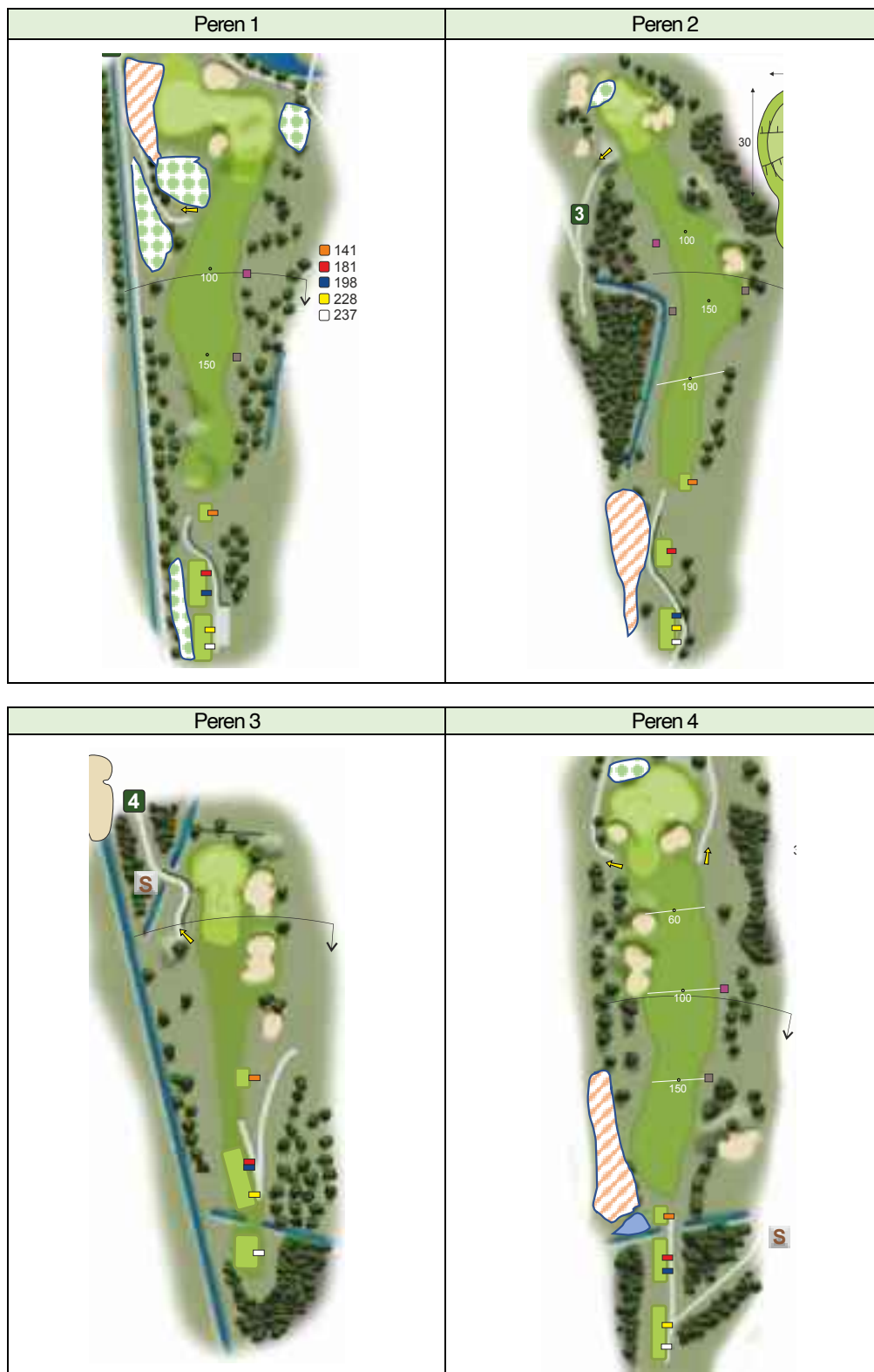
1. Kaarten per hole met te maaien ruigten
2. Overzicht werkzaamheden met m2
3. Onderhoudsschema voor dit plan
4. Overzicht Vlinderstroken
5. Kaart met dichte en transparante bosjes
6. Inheemse struiken en bomen

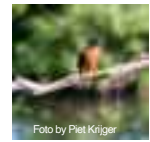

Bijlage 1. Kaarten per hole met te maaien ruigten

MAAI-PROTOCOL VAN RUIGTE GEBIEDEN

- = 2 x per jaar maaien en afvoeren
- = 1 x per jaar maaien en afvoeren

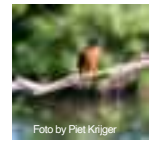

M AAI-PROTOCOL VAN RUIGTE GEBIEDEN

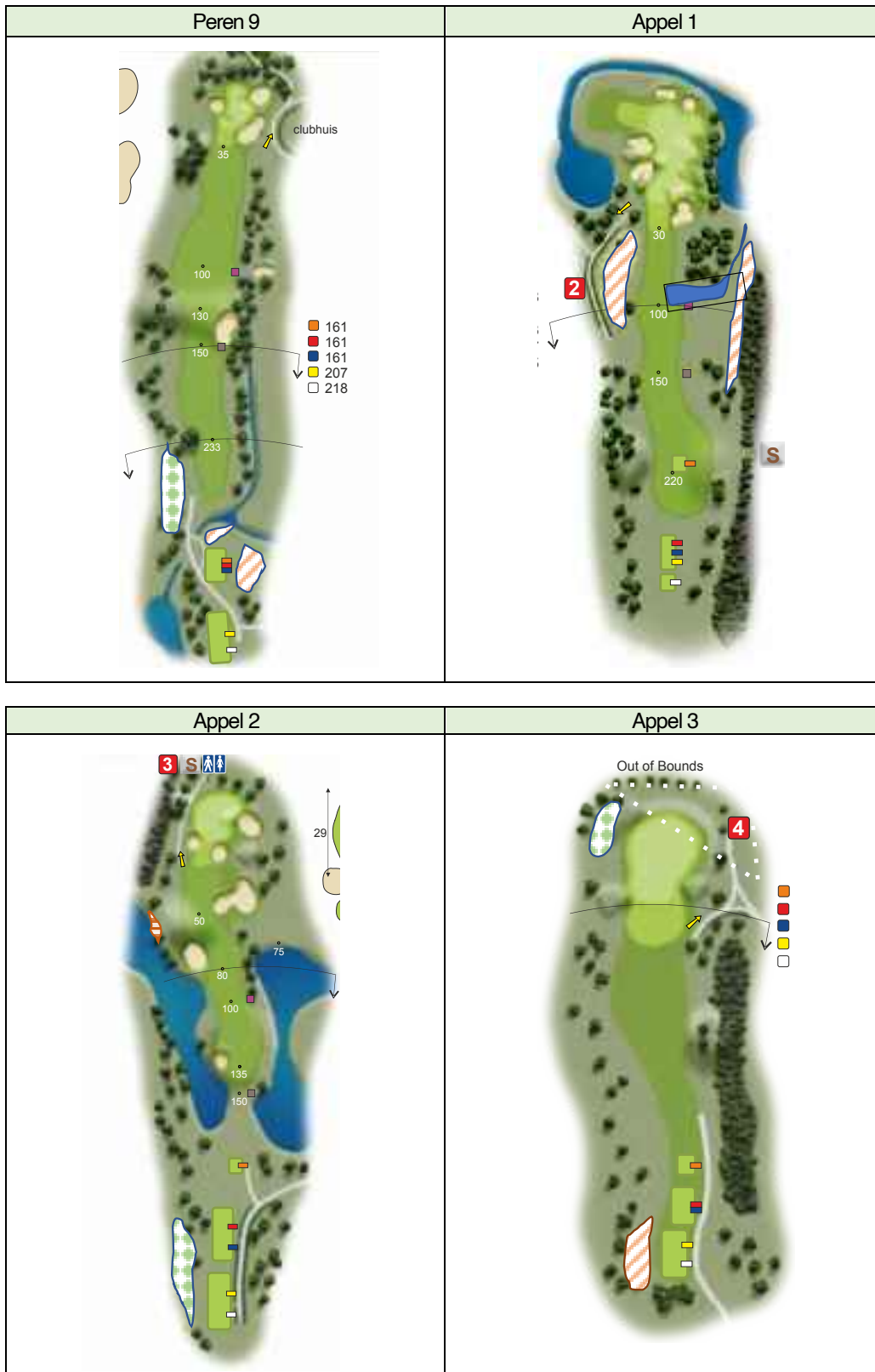
- = 2 x per jaar maaien en afvoeren
- = 1 x per jaar maaien en afvoeren

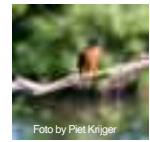

MAAIPROTOCOL VAN RUIGTE GEBIEDEN

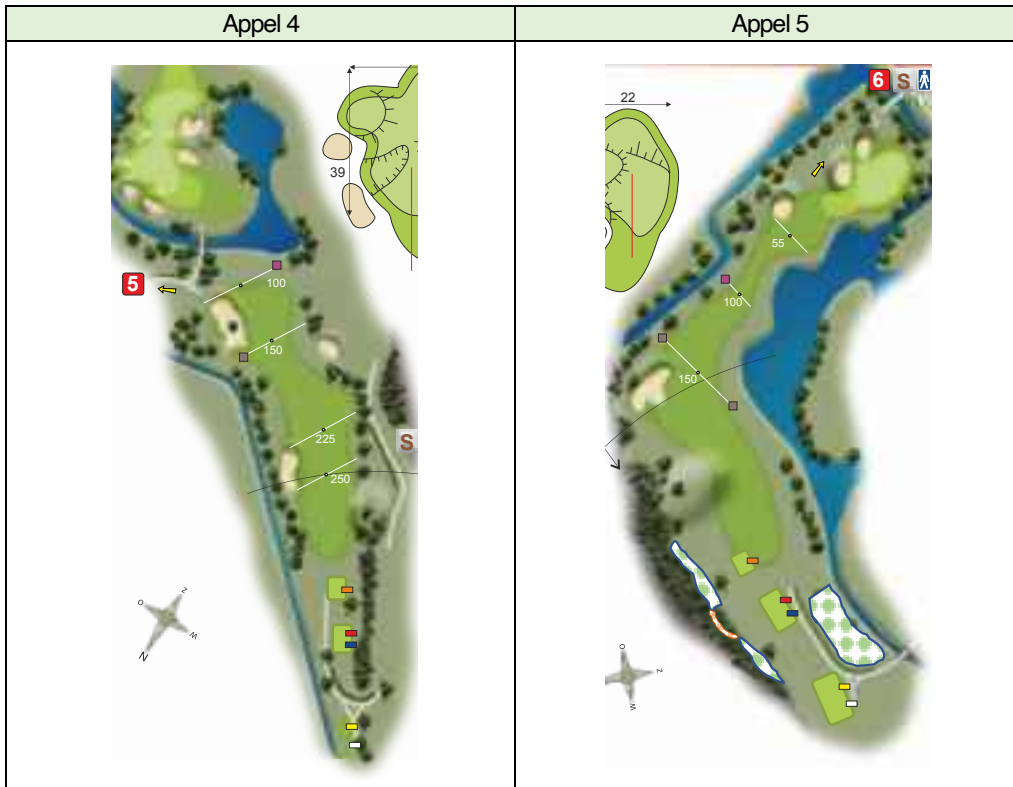
- = 2 xper jaar maaien en afvoeren
- = 1 xper jaar maaien en afvoeren

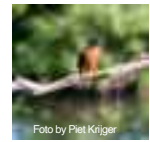

M AAIPROTOCOL VAN RUIGTE GEBIEDEN

 = 2 x per jaar maaien en afvoeren
 = 1 x per jaar maaien en afvoeren

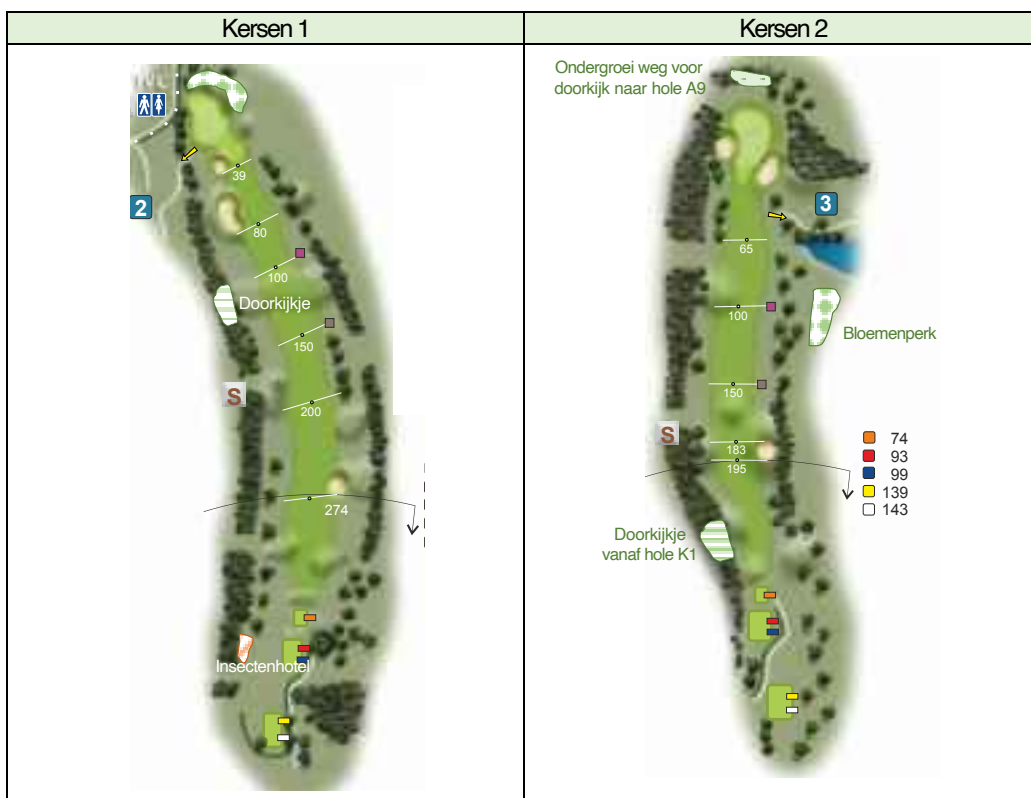
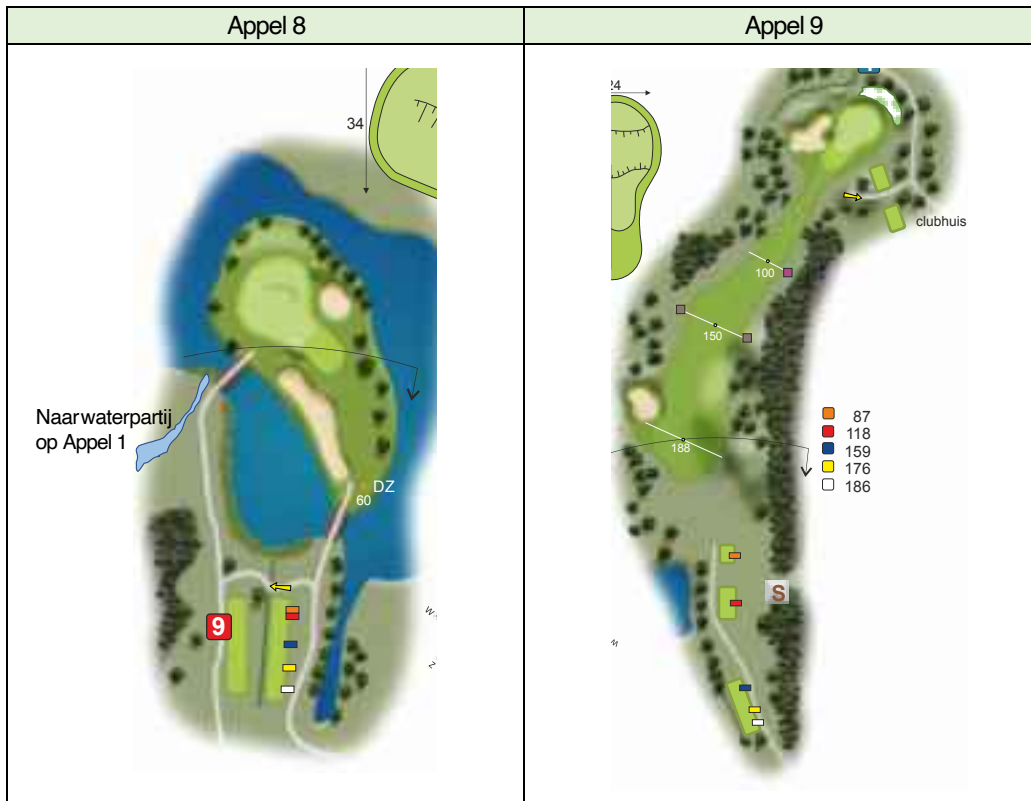

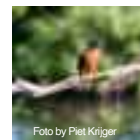

MAAIPROTOCOL VAN RUIGTE GEBIEDEN

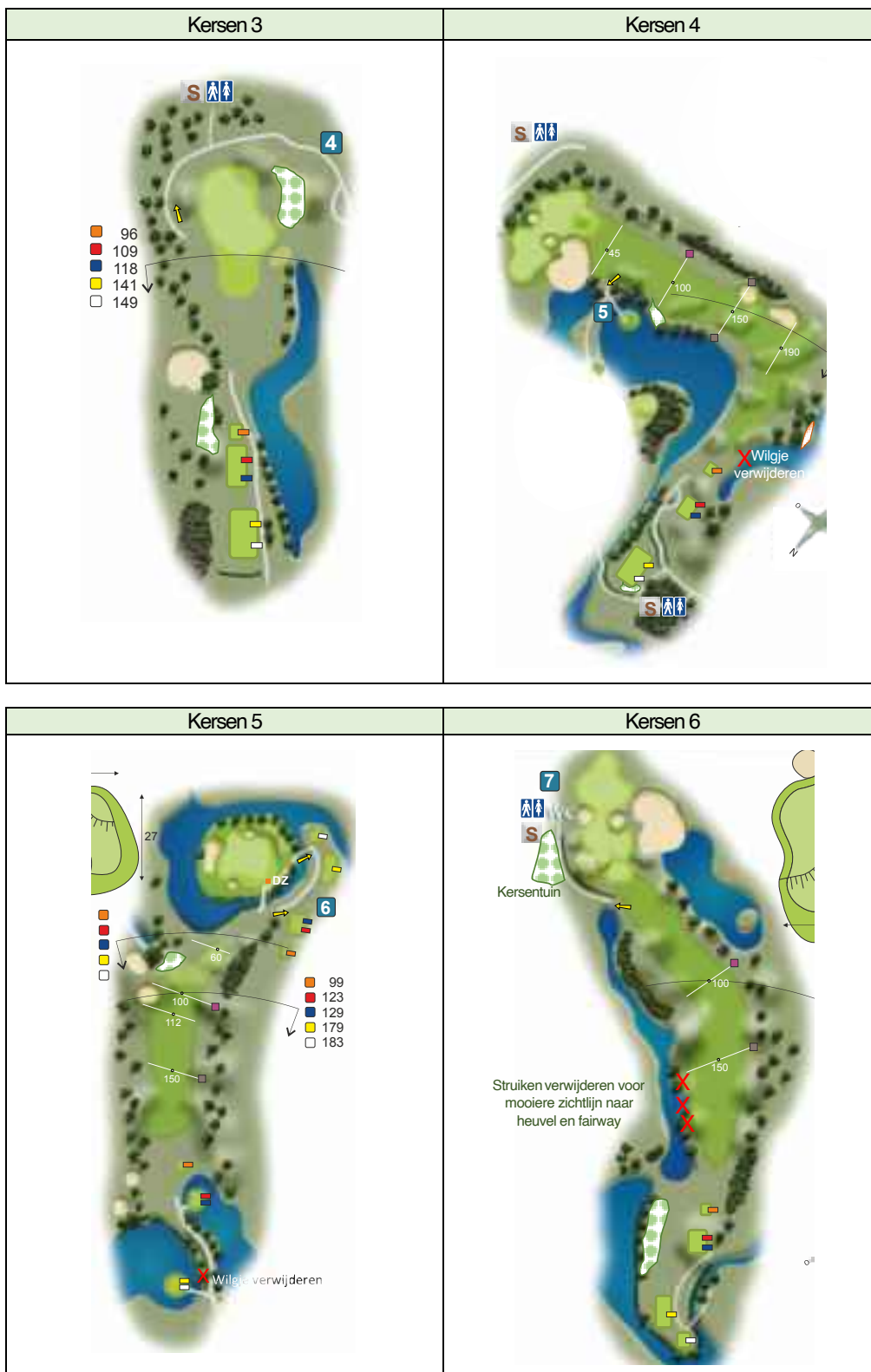
- = 2 xper jaar maaien en afvoeren
- = 1 xper jaar maaien en afvoeren

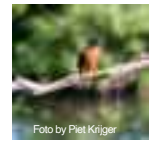

MAAI-PROTOCOL VAN RUIGTE GEBIEDEN

- = 2 x per jaar maaien en afvoeren
- = 1 x per jaar maaien en afvoeren

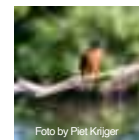

M AAIPROTOCOL VAN RUIGTE GEBIEDEN

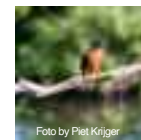
- = 2 xper jaar maaien en afvoeren
- = 1 xper jaar maaien en afvoeren

Bijlage 2. Maaiprotocol aantal m2

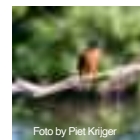
Maaiprotocol		Totaal af te voeren ruigtes						14.025 M2	4.835	9.190	M2
Perenlus		veld 1	veld 2	veld 3	veld 4	veld 5	lus totaal	7.720	1 x per jaar	2x per jaar	
	1	60	600	400	400	200	1.660		400	1.260	
	2	500	150				650		500	150	
	3	0					0				
	4	800	80				880		800	80	
	5	250	300	180			730		250	480	
	6	250	700				950		700	250	
	7	100	225	350	200		875			875	
	8	125	300				425			425	
	9	800	350	400			1.550		1.150	400	
								<u>3.800</u>	<u>3.920</u>		
Appellus							lus totaal	2905			
	1	350	125				475		475		
	2	400	50				450		50	400	
	3	180	200				380		180	200	
	4	0					0				
	5	400	200	50			650		50	600	
	6	30	170	250			450		250	200	
	7	100					100			100	
	8	0					0				
	9	400					400			400	
								<u>1.005</u>	<u>1.900</u>		
Kersenlus							lus totaal	3.400			
	1	30	170	200			400		30	370	
	2	0	300				300			300	
	3	250	300				550			550	
	4	0					0				
	5	150					150			150	
	6	200	1.200				1.400			1.400	
	7	200					200			200	
	8	0					0				
	9	250	150				400			400	
								<u>30</u>	<u>3.370</u>		

Bijlage 3: Onderhoudsschemabij dit plan.

ONDERHOUDSSCHEMA De Batouwe CNL, voorjaar 2024

Maand	Onderhoudsschema De Batouwe												
	inrichtingswerken maaien + afbouw	heggen maaien	stranden + wandelpaden vliedvelden	plantsoen opschonen	inrichtingswerken maaien	water- en bergingswerken maaien + afbouw	sluizen, bruggen, dijken maaien	overstroomgebieden maaien	inrichtingswerken	waterputten onderhouden	waterputten plaatsen	fruitbomen snoeien	fruitbomen maaien
jan											x	x	x
feb												x	x
mar													
apr	3000 m ²			x	x	x							
mei		x			x								
jun			x										
jul			x										
aug							x						
sep	3000 m ²	x		x			x						x
okt				x								x	
nov													
dec											x	x	x

Bijlage 4: Vlinderstroken

Bij Appel 1 rechts van de fairway is 125 m²

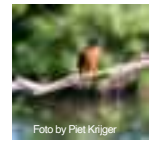
Appel 1

Appel 5 links vanaf afslag tot paddenpoel en van paddenpoel naar de eerste grote boom (Amerikaanse eik?) is 50 + 200 m²

Appel 5

Appel 9 de strook achter de green van A9 is in totaal 400 m²; gedeeltelijk bloeiende struiken en een stukje als vlinderstrook van ca 100 m²?

100 m²

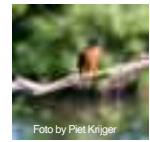
Appel 9

Kersen1 de nieuwe locatie voor het insectenhotel is 30 m²

Kersen 1

30 m²

Tussende holes K2 en K4 is nu al een mooi bloemrijk perkje. Houden zo.

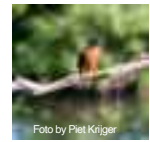

Kersen 6

200 m²

Bij elkaar dus 5 gebiedjes die als vlinderstrook kunnen worden aangemerkt. De stroken bij A1 en K2 behoeven slechts wat onderhoud. Die van A5, A9 en K1 vragen om een grondige behandeling.

Eventuele andere locaties om later als vlinderstrook in te richten zijn:

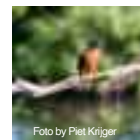
1. Heuvel rechts van de green van P1
2. Achter de green van P2
3. De heuvel rechts tussen A6 en A7 ter hoogte van de blauw/rode afslagplaats A6
4. Achter de green van K1 in het vak bij de rode beuk een strook zou aardig zijn.
5. Links van rood/blauwe teebox van K6.

Bijlage 5: Bosschages

BOSSCHAGES DICHT EN TRANSPARANT

- = dichte bosschages/ geriefbosjes
- = transparante parkachtige ruimte
- = 5 nieuwe doorkijkjes

Bijlage 6: Overzicht inheemse struiken en bomen

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Bosplantsoen/struiken	
Veldesdoorn/ Spaanseak	<i>Acer campestre</i>
Krent	<i>Amelanchier lamarckii</i>
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>
Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>
Kardinaalsmuts	<i>Euonymus europaeus</i>
Wilde liguster	<i>Ligustrum vulgare</i>
Wilde mispel	<i>Mespilus germanica</i>
Inheemse vogelkers	<i>Prunus padus</i>
Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>
Wegedoorn	<i>Rhamnus cathartica</i>
Vuilboom/ Sporkehout	<i>Rhamnus frangula</i>
Aalbes	<i>Ribes rubrum</i>
Zwarte bes	<i>Ribes nigrum</i>
Kruisbes	<i>Ribes uva crispa</i>
Hondsroos	<i>Rosa canina</i>
Bottelroos	<i>Rosa villosa</i>
Gewone Vlier	<i>Sambucus nigra</i>
Gelderse roos	<i>Viburnum opulus</i>
Bosrank	<i>Clematis vitalba</i>
Wilde kamperfoelie	<i>Lonicera periclymenum</i>

Bomen

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>
Zachte berk	<i>Betula pubescens</i>
Gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>
Zwarte populier	<i>Populus nigra</i>
Ratelpopulier	<i>Populus tremula</i>
Zoete kers	<i>Prunus avium</i>
Veldesdoorn/ Spaanseak	<i>Acer campestre</i>
Paardenkastanje	<i>Aesculus hippocastanum</i>
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>
Tamme kastanje	<i>Castanea sativa</i>
Walnoot	<i>Juglans regia</i>
Wintereik	<i>Quercus petraea</i>
Zomereik	<i>Quercus robur</i>
Gelekornoelje	<i>Cornus mas</i>
Wilde appel	<i>Malus sylvestris</i>
Wilde peer	<i>Pyrus pyraeaster</i>
Winterlinde	<i>Tilia cordata</i>
Zomerlinde	<i>Tilia platyphyllos</i>
Steel/Fladderiep	<i>Ulmus laevis</i>